

Noen må sette ned foten

KLASSEKAMPEN 6. MARS 2008

AV JAN ERIK VOLD

Det er gledelig at Rune Slagstad åpner for en debatt om byens idrettsarenaer, men merkelig, kanhende, at han skjønner så lite av byens sjel. Samt at han velger å fortie eller misforstå de alternativer som for Holmenkollen foreligger -- og som for Bislett forelå.

Hans debatteknikk med bruk av uttrykk som "museumsløsning", "sentimentalitet", "historieløshet" når det gjelder sine meningsmotstandere, velger jeg å se på som retoriske knep.

Bislett-debatten handlet om å bevare en helårsarena for de mange og for de få. Striden om Kollen handler om hvordan Oslo best kan bygge et eliteanlegg for hopp, som har fremtiden for seg. Jeg vil først ta for meg Bislett, der vi så hvordan det gikk. Siden Holmenkollen, der det ennå fins muligheter for en rimelig løsning. Men da må noen sette ned foten. For byens politikere er ute på manipuleringsferd.

I

BISLETT STADION

Det er interessante opplysninger Slagstad legger frem om Frode Rinnans skepsis til vår sagnomsuste OL-arena. Bislett-arkitekten ville heller ha bygd et helårsanlegg ved Sognsvann for 78.500 tilskuere, ut fra argumentet at et storstadion prinsipielt ikke burde ligge "i eller opp til boligstrøk fordi larm og russtrafikk kan være meget forstyrrende for husfreden". Disse planer ble, som vi vet, ikke realisert.

Tvertimot er det som OL-stadion i 1952 at Bislett fant sin unike form, ved tilpasningen til en tett bystruktur. Riksantikvaren roser anlegget nettopp for disse kvaliteter. I ettertid kan vi si: Gamle Bislett er den mest vellykkede arena Norge noensinne har sett. Det ble av av amerikansk idrettsekspertise kåret som Europas flotteste idrettsanlegg (se *Sports Illustrated*, juni 1999).

Slagstad gjør den feil å tillegge Frode Rinnans negative vurdering av eget verk en utslagsgivende kraft. Bislett som møteplass

for eliten og for folket, sommer som vinter, har vært med på å forme Oslos sjel og egenart. Med rehabilitering hadde det vært fullt mulig å beholde stadionets funksjon som helårsarena (se J.E.Vold: "Folket ble ofret", *Klassekampen* 28.1.08).

Nå står vi der med et vakkert kanhende, men dysfunksjonelt sommerstadion, ennå ikke ferdigstilt, ettersom man planlegger en underjordisk hall under Lille-Bislett. Denne tilleggsutgift tenker kommunen å "lure inn" i det totale regnskap, der prislappen aldri har kommet på bordet. Med ombygging ville man innenfor den vedtatte utgiftsramme fått oppvarmingshall og fryseanlegg for vinterbruk med på kjøpet.

Hva kan vi lære av Bislett-debatten, slik den utspilte seg mot slutten av det forrige århundre fram til rivingen 2004? Eller snarere: Hvilke ettertanker gjør man seg?

1) Bisletts fremtid ble aldri drøftet mellom de tre brukeridretter skøyter, friidrett, fotball. Skøyter ble skviset ut på midten av 1980-tallet, p.g.a. en forbigående nedgang i publikumsinteressen og en forbigående storhetstid for Vålerenga Fotball. At Norges Skøyteforbund fant seg i dette, er forbundets største blunder gjennom hundre år. Samtidig er det en uhørt trakassering av Oslo Idrettslag som skøyteklubb, hvis leder Martinus Lørdahl var den enkeltperson som skapte Bislett som idrettsstadion (se J.E.Vold: "Utakk er verdens lønn", *Aftenposten Aften* 7.11.07). OI står i dag uten stadion, uten hurtigløpsavdeling, uten adekvate klubblokaler.

2) Skøytefolket ble lokket med ny innendørshall på Hamar, til vinter-OL 1992. Og at ytterligere innendørshaller skulle komme rundt om i landet. Sportens ledere godtok uten forbehold -- og uten omtanke -- at sporten "var gått innendørs".

Men det kom ikke flere innendørshaller (på lang tid). Skøytestevner går fremdeles utendørs, mesterskap arrangeres utendørs. Skøyteforbundet har aldri vurdert friidrettens løsning, med ulike stevner og rekordnoteringer for henholdsvis innendørs og utendørs arenaer. Også skisporten beholdt sitt dobbelte grep, da fristil ble innført i langrenn og klassisk stil ble sikret som en egen sjanger.

Vi skal ikke glemme at Skøyteforbundet hadde et par meget utro tjenere i sine formenn Børre Rognlien (1979-1981), senere leder i

Oslo Idrettskrets og Rune Gerhardsen (1986-1990, 2001-2003), sentral Oslo-politiker, som begge brukte femten år av sine liv til å forhindre en helårsløsning på Bislett.

3) År 2001 trakk Fotballforbundet seg fra planene om et fremtidig fotballstadion på Bislett. Oslo Idrettskrets er grovt å klandre at man da ikke sammenkalte til et møte mellom friidrettsfolket og skøytefolket. Poenget med en ny fotballarena er at den bygges i rektangel, så alle tribuner kommer nær gressmatta. Svingarenaer lik Bislett forener friidrettens og skøytesportens banebehov.

4) De store ideer, de store strateger, de store menn i all ære – det finnes også den lille mann og kvinne. Hvem sier at skøytesporten er gått innendørs? Som konkurransesport kanhende, men ikke som familieforlystelse, fysisk fostring, det å ta på seg skøytene og gå noen runder. Det er Bislett som *vinterens sosiale uterom* i hovedstadens midte vi hadde en sjanse til å gjenopprette. Men vi valgte å satse på det ene årlige friidrettstevnet. Vi kunne fått begge.

Oslo er blitt forringet. Den som har øyne, han se.

II HOLMENKOLLBAKKEN

Hoppporten tilhører de idrettene som har utviklet seg raskest de senere årene. Innføring av nytt utstyr, ny hoppstil, nye treningsmetoder har gjort at hopperne tyner bakkenes ”potensial” til det ytterste. Samtidig har bredden i toppen blitt større. Det er ørsmå marginer som skiller de beste. For å sikre rettferdige og trygge konkurranseforhold blir det stadig viktigere å hindre at meteorologiske tilfeldigheter blir utslagsgivende. Det Internasjonale Skiforbundet har innført vindkorridorbestemmelser, som medfører at det i alle store renn etableres grenser for hva slags vind som kan tillates.

Samtidig blir hoppporten stadig mer avhengig av sponsorinntekter. Skal skihopp ha appell for TV-kanalene, kreves punktlig rennavvikling og sikkerhet mot avlysning. Bakkeanlegg særlig utsatt for vind, tåke, regn vil i nær fremtid risikere å ikke få tildelt store internasjonale renn. Her ligger Holmenkollen dårlig an.

Over hele den nordlige halvkule bygges det nye hoppanlegg, plassert og utformet for å eliminere den usikkerhet værforholdene skaper. Bakkene kneiser ikke lenger som skulpturer i landskapet (Berg Isel, Garmisch, Holmenkollen), men legges så lavt i terrenget som mulig, helst omgitt av skjermede skog. Holmenkollen er uegnet for hopp mer enn dobbelt så lange som det OL-vinneren Arnfinn Bergmann i 1952 presterte, på 68 meter. Med de atten ombygninger anlegget har hatt, bl. a. til OL1952, VM 1966, VM 1982, sist i 1992, er bakkens "kapasitet" ved å bli sprengt. Espen Bredesen har ved flere anledninger uttalt "at det er helt bortkastet å bruke mer penger på oppgradering av Holmenkollen. For å få denne bakken stabil så må de nærmest lange en innendørsbakke av den". Den gigantutvidelse for VM 2011 som bebudes i det vinnende danske arkitektutkast "Holmenkollen Fyr", pris 1, 4 milliard kr, er av kommunen avvist p.g.a. økonomi.

Det fins et arkitektprosjekt som foreslår bygging av en storbakke i Midtstuen, mens Holmenkollen omskapes til normalbakke. I Midtstuen (der det tidligere var hoppbakke) kan en storbakke legges direkte på terrenget, med grov skog som skjermer for vind. Tåkebeltet rundt Holmenkollen vil bare skrape toppen av tilløpet. Hensynet til idrett, arrangementsteknikk, utviklingsmuligheter, publikumstilgjengelighet og miljø peker i retning av denne løsningen, med tanke på VM 2011. Når det gjelder vanlige World Cup renn kan skisporten selv bestemme hvor de skal avholdes. To av vinterens renn gikk i normalbakker.

Bystyret i Oslo stemte i desember over tre alternativer:

1) Bygging av ny storbakke i Holmenkollen (kritisk punkt 122 meter) og normalbakke Midtstuen (utgifter 827 mill.kr.) – en nedbygget versjonen av det avviste vinnerutkastet "Holmenkollen Fyr".

2) Ny storbakke i Midtstuen (kritisk punkt 122 meter), ombygging av Holmenkollen til normalbakke (utgifter 527 mill.kr.) -- ovennevnte arkitektforslag.

3) Bevaring av Holmenkollbakken (flytting av kritisk punkt fra 115 til 117 meter) og bygging av normalbakke i Midtstuen (utgifter 653 mill.kr.) – foreslått av Norges Skiforbund).

Forslag 3 ble vedtatt, hvilket innebærer at Oslo beslutter å bygge verdens minste storbakke til en utgift av 126 mill. kr. *mer* enn det ville kostet for en nybygd vindskjermet storbakke med store utviklingsmuligheter i seg.

Enn mer oppsiktsvekkende er det at kulturbyråd Anette Wiig Bryn nå står frem (Bydelsavisen *Oslo Vest*, feb 2007) og fortelle at Oslo kommune forhandler med det danske arkitektfirmaet JDS Architects om å en redusert versjon av deres vinnerutkast og følgelig søker rivningstillatelse for Kollentårnet, så snart som i april. Med hvilket mandat hun fraviker forslag 3) til fordel for forslag 1) er uklart.

En klar omgåelse av bystyrets vedtak, med andre ord.

Og likevel var Bystyrets vedtak ikke det klokeste.

Det er forslag 2) som har fremtiden for seg. Har åpner man for utvidelser og profilendringer, innbygging av anlegget, muligheter for provisoriske bygg ved store arrangementer, plass for utvikling av langrennsarenaen og nærløypenettet.

Dette synspunkt ligger også i uttalelsen fra Steinar Johannesen (i samme avis), leder for hoppkommiteen i Norge Skiforbund, som sier at Oslo er i ferd med å kaste bort 900 mill. kr. ”Den løsningen som er i ferd med å utkrystallisere seg nå vil ikke være stort bedre enn den gamle bakken ... dagens Holmenkollen kan aldri bli en fullverdig storbakke. Til det er området rundt bakken for trangt.”

Rune Slagstad hevder det var nostalgi å gå inn for en helårsløsning på Bislett stadion, som kombinerer et vinterens uterom for folket med sommerens elitestadion for friidrett. Da kan man like gjerne hevde at det er Rune Slagstad, som påstår seg ivareta norsk skitradisjon ved å bygge den nye storbakken på feil tomt, som utgjør det nostalgiske innslaget i diskusjonen om Holmenkollen.

Svar på Rune Slagstads artikkel ”Jan Erik Vold som museum”, Klassekampen 21.2.2007.